

БАЛКАНСКИ УРОЦИ ПО БРАДВА

Минчо МИНЧЕВ

През 2018 година Вашингтонският Атлантически съвет публикува доклад, озаглавен „Балканите, напред, нова американска стратегия за региона“. Внимателният прочит на стратегията, която има претенциите да е „нова“, показва, че в нея нови идеи

няма. Тя само е част и продължение на известната американска стратегия за Европа от началото на новото хилядолетие, която бе иницирана след идването на власт в Русия на Владимир Путин и много скоро след това стана ясно, че той се стреми да ликвидира последствията от голямото предателство на Горбачов и разрухата на Елцин. Усилията на Путин в голяма степен се увенчаха с успех и, за недоволствие на хегемона, върнаха страната в ролята на решаващ играч на международната сцена.

Но и САЩ не бездействаха. Сменени бяха, по един или друг начин, основни политически фигури: Шрьодер – в ФРГ, Ширак – във Франция, Берлускони – в Италия. На сцената се възкачиха уж правилни и по-сигурни играчи, но след знаменитата реч на Путин на Съвещанието за сигурност и сътрудничество в Европа в Мюнхен през 2007г. се забелязаха, телодвижения в Европейската политика, които говореха за известно отрезвяване на западните ръководители, въпреки разрастването на НАТО и увеличаване броя на държавите в ЕС. Говореше се за единство, за пълен консенсус, но

като вода под слама

течеше всъщност една негласна съпротива на страните, оформящи гръбнака на военния съюз извън САЩ. Видим израз на това бе тяхното нежелание да милитаризират своите икономики и да изострят отношенията си с Русия.

Доказателство за тази обяснявана по много начини съпротива е, че разходите на Германия, Италия и Франция и до днес не са достигнали изискваните два процента от brutния вътрешен продукт въпреки настоятелните напомняния на Съединените Американски Щати. Към Европа, обаче, напираше с укрепнали и все по-мощни криле Китайският дракон и Пътят на коприната, само очертаваше контурите на една нова, непозната, но вече все по-осезаема заплаха, за сега все още под формата на мирно икономическо присъствие.

Спорадичните известия и изказвания за необходимостта от Европейски въоръжени сили, а напоследък и от френско-германски военен съюз, само потвърждават нарастващите опасения, че пряко волята на водещите западни държави Европа отново може да бъде превърната в театър на въоръжените действия, както е бивало вече два пъти през миналия век.

На този фон САЩ избраха, а всъщност продължиха стратегическата инициатива да бъдат обвързани в двустранни договори т. нар. нови демокрации от Източна и Югоизточна Европа.

Целта, стара и непроменима, бе да се създаде и укрепят необходимата верига за съдържане, а и за заплаха към Русия. В това отношение американските военни стратегии, може да се каже, че дори преуспяха. Те с лекота прехвърлиха тежестта от Франция, Германия и Италия към страните от Източна Европа и в случая, който е тема, към вечно взривоопасните Балкани. Това налагаше да бъде ликвидирано традиционното руско влияние в страните от региона и те да бъдат превърнати в съюзници и опорен пункт в една мобилизационна експанзия срещу Русия.

На стр. 6-7

Паметник на поета Лермонтов в град Савропол, Русия

КЪМ КЛЕВЕТНИЦИТЕ НА „БЕЛЕЕЩИТЕ БРЕЗИ“

Евгений ШИШКИН

Наскоро отново бях в Пятигорск, отново посетих мястото на дуела между Лермонтов и Мартинов, отново отидох до Лермонтовия музей; разговарях с научния сътрудник, по-точно – сътрудничка, за стихотворението, приписвано на великия поет.

Но тя разпалено ми отговори, че „Прости, не мита Рус“ без съмнение е написано от Михаил Юриевич Лермонтов и че госпожа О.В. Милер, лермонтовед, доктор на филологическите науки, толкова убедително е написала за това, че е закрила темата...

„Чел съм я тази госпожа Милер! – искаше ми се да възкликна. – Тя не представя никакви документални фа-

Евгений Шишкин е роден през 1956 година в град Киров (днес Вятка). През 1981 година завършва филологическия факултет на Горкиевския държавен университет „Н.И.Лобачевски“. Бил е доцент в катедрата по творчество в Литературния институт „М.Горки“ в Москва и е водил мастер-клас във Висшите литературни курсове. Сега е завеждащ отдел „Проза“ в сп.

„Наш современник“. Член е на съюза на писателите на Русия. Автор е на десетки белетристични книги – разкази, повести, романи, преведени на много чужди езици, на пиеси и сценарии за документални филми.

кти: само цитатчетата от хора, които не се съмняват в авторството му, а освен това се позовава на съмнителните разсъждения на някой си Виталий Коротич на тема „родина“, което може да предизвика само присмех...“ Но раз-

брах, че няма да се получи спор, пък и по-добре. Само отбелязах за сведение на учената дама от Пятигорския музей: „Академик Скотов е на друго мнение“... И тя веднага ме парира: „Той не е лермонтовед!“

На стр. 5

ТАМАГОЧИ НА ПОВИКВАНЕ..

Само три седмици от Новата година стигнаха на поведениите на „евроатлантическите ценности“ да се убедят, че таква животна няма. Има американски интереси, интерпретирани от американофили в Европа като евроатлантически. Поради което ЕС в очите на американската общественост изглежда като един по-голям американски щат. Лично президентът на САЩ Доналд Тръмп заяви, че не му пука за европейците, понеже е избран от американските гласоподаватели, и отмени своето участие в Световния икономически форум в Давос. След като оттегли САЩ от Парижкото споразумение за климата, ядрената сделка с Иран и Договора за ракетите с малък и среден радиус, Тръмп сложи край и на американското участие в ЮНЕСКО. По този повод иранският министър на външните работи Зариф попита: „Остана ли нещо, от което Тръмп и неговият чирак Нетаняху да не са излезли?“

Но „приятелският огън“, с който Тръмп засипва своите съюзници и партньори не спира. Предавайки посланието на своя президент, американският посланик в Берлин заплаши със санкции немските компании, които участват в проекта „Северен поток-2“. В Русия нарекоха това „икономическа тероризъм“. В края на по-миналата седмица, вбесен от отказа на Реджеп Ердоган да приеме съветника по националната сигурност Джон Болтън, който беше препратен да разговаря с говорителя на турския президент, Ибрахим Калън, Тръмп заплаши в Туиърт Турция с икономическо унищожение, ако след изтеглянето на американските войски от Сирия Анкара атакува курдите на източния бряг на река Ефрат. На тази заплаха турското министерство на националната отбрана отговори с цитат от Ердоган, който през юни 2016 г. обяви, че Турция никога няма да позволи създаването на курдско държавно формирование в Северна Сирия. Между впрочем, през 2016 г. Джон Болтън беше изразил съжаление, че превратът от 15 юли в Турция не е успял да отстрани Ердоган от властта.

Либералстващите „елити“ в Европа и у нас могат да обвиняват Тръмп във всички земни грехове, но не могат да отречат, че той е последователен в изпълнението на предизборното си обещание „Америка на първо място!“. Ако някои в Европа са се почувствали прелъстени и изоставени, това е техен проблем. След ерата Обама, когато глобализмът съществеше по света и изглеждаше неизбежен, както изгрезите на Слънцето и Луната, днес ЕС трябва или да се научи да се справя сам с предизвикателствата, или да умре, отстъпвайки терена на националните държави. Ев-

ропа или ще създаде свои въоръжени сили, независими от НАТО, или ще остави националните държави да се погрижат за своята сигурност и отбрана. Само една силна икономическа и военно Европа ще престане да зависи от капризите на управляващите в Белия дом. Макрон е прав, когато казва, че Европа трябва да може да се защити и срещу Русия, и срещу САЩ.

Управляващите в София обаче са на друго мнение не само по пакета „Мобилност“ на Макрон, а и по въпроса за независимостта от САЩ. Специално в сферата на отбраната те обслужват не европейските и националните, а американските интереси. Не правят изключение и коалиционните съдружници на ГЕРБ в лицето на ВМРО, чийто лидер е вицепремиер и министър на отбраната в правителството на Борисов. А депутати от ГЕРБ като орген. Константин Попов буквално са се превърнали в амбулантни търговци, рекламиращи американския изстребител F-16 Block 70, който още е на чертожната дъска, следователно не е летял и не е бил изпитан в нито една въздушна битка. Заводът, който ще произвежда този „нерожен Петко“ също не е построен, за разлика от завода на шведската СААБ, произвеждаща изстребителя „Грипен“.

Константин Попов уверява, че американците шели да прехвърлят технологията за производство на F-16 в новопостроения завод за F-16 Block-70. Верно е, че F-16 е на въоръжение в повечето натовски армии, но запитал ли се е генералът колко такива самолети са се стромоляса до сега? Отворете сайта F-16.net, и ще видите по страни и по години закънато някои наричат този самолет „летащ ковчег“. В САЩ са паднали 510 изстребителя F-16, в Белгия президентът Радев. Понеже, според бившия началник на отбраната, същия Константин Попов, не ставало въпрос за конкурс, а за избор. А според Цветан Цветанов изборът бил прозрачен, но политически. И за какво бяха сформирани експертни комисии, които да предложат решение?

какво да се крие от обществеността. Говори се дори, че правителството има намерение да тегли нов заем от СБ, която временно се управлява от Кристилина Георгиева. Очевидно е, че правителството се готви да си мулира преговори, изходът от които е предизвестен.

Президентът Радев, когато лобистите за американския изстребител обвиняват в лобизъм в полза на „Грипен“, беше прав, когато на Йордановден заяви, че процедурата е опорочена; и че това ни е опозорило пред партньорите в ЕС. Нещо повече, злепоставена е и американската страна, обявена априори за победител по политически съображения. Бидейки член на ЕС, България в лицето на своето правителство се държи като американски васал. Или, както каза Татяна Дончева пред Би Ти Ви на 14.01.2019 г. <<Всички имат нужда от тамагочичка, на които като им натиснат копчето да казват „га“>>.

Белият дом държи на кашика управляващите в София гербери и патриоти от ВМРО и те се съгласяват с всичко, стига да не се бърка в техните джобове. А „присъдружните“ им медии твърдят, че президентът Радев бил искал милиардите за самолети да отидат за пенсии. Въсшност Радев само изтъква противоречието между казаното преди време от Борисов, че преди да купува самолети, България трябва да осигури по-високи доходи на населението. И запита как ще стане това, когато правителството се готви да даде още няколко стотин милиона за американските изстребители, които можеше да спести, ако се беше ориентирало към „Грипен“. Без никой да е виждал офертите на „Грипен“, „Юрофайтър“ и „F-16 Block-70“, рекламатата на последния върви с пълна сила. Не е известно какво сервират на молитвените закуски в Белия дом, но майче всеки избор след това задължително вече е политически. За тамагочичката на повикване, няма какво да добавим, освен отчайващият факт, че процедурата за избор на нов боен самолет наистина бе опорочена. Но както се казва безплатно обяд няма. Българският военнопромишлен комплекс или това, което е останало от него са реализирани близо 3 млрд. лева. можеше ли това да стане без американското одобрение? Тогава е напълно ясно, защо решението е политическо. То-яга и морков, защото може и

друго – тояга без морков! До там сме я докарали, нека си го кажем направо.

Добре е все пак, че българските ВВС ще се модернизират някога. На първо време ще си купим 8 изстребителя (Швеция щеше да ни даде 10 за същите пари, б.а.), а след това още 8. Остава ни да си купим „само“ 290, за да достигнем броя на самолетите по времето на Варшавския договор. Оптимистично, нали?!

За другите „успехи“ на правителството да не говорим. Достатъчно е да погледнем правителствената криза в Атина по повод на договора със Скопие, за да оценим един от ефектите на българското европредседателство. Така стои и въпросът с отлагането за следващия ЕП на пакета „Мобилност“, както и отказът на САЩ да вдигнат визите за български граждани. Въпреки ходатайството на Борисов, Турция, Косово, Македония, Албания и Сърбия са все така далеч от членство в ЕС и ако някои бъдат приети в НАТО, това ще е по политически съображения. Впрочем нито един съюз не е прокопсал след влизането в него на България, пък тя се напъва да вкара целите Западни Балкани в евроатлантическите структури. Но и да се стромоляса и този съюз, тия дето ги поддъгахме, никога няма да ни простят, че изиграхме ролята на мюрета.

Мъдри хора са казали, че всяко пътуване започва с една крачка. Други обаче предупреждават, че когато не знаеш накъде вървиш, стигаш там, където не искаш. Така е и с прословутата модернизация на нашите ВВС. Преди да купуваме каквито и да било изстребители, трябваше да решим за какво ще ги използваме. Ако е за патрулиране в нашето въздушно пространство, и „Грипен“ щеше да ни свърши работа. Ако пък ще купуваме скъпите F-16 Block-70 за да участваме с тях в трансгранични операции, благодарим за честта! Но нали, Америка фърст – чичо Дончо не прощава, дреме му на него за сиромасите българи: за това скачайте според тоягата. Ще плащате в аванс и фул! И да не сте посмели да напомняте, че САЩ ползват напълно безплатно четири военни бази в България – „Ново село“ край Сливен, летищата „Граф Игнатиево“ и „Безмер“ и складовата база край Айтос. Горко на победените.

Петко Петков

Англосаксонството в едно с колективния Запад, изглежда са твърдо решени да закрийт „проблема Русия“. Тя трябва да бъде лишена от доминирането върху „световната ос на историята“. Открито е намерението Русия да бъде доведена до капитулация, до раздробяване и до лишаването ѝ от нейните природни богатства. Сушата на планетата Земя 149 милиона км², от която Руската Федерация притежава 11%. Тя трябва да се превърне в „московщина“ с територия колкото съвременна Полша или Испания, да бъде стража на „Аскамата врата“ и повече да не се бърка в европейските работи. Така тя ще се впише в схемата на Глобалния проект от алианс на транснационални компании и ще потъне в миксера на новото планетарно човечество. Преведено, това означава, че руският етнос трябва да изчезне, заедно с другите етноси.

Описаното до тук не е война между държави и не е война между коалиции от държави. Това е война между глобални проекти. Държавите може да се помират, но глобалните проекти – никога! И слабостта на Русия е, че и до сега тя не се определила относно своето бъдеще.

БОГ ПОМАГА,

Проф. Евгений Гиндев

Цялата история започна с разпадането на СССР по не-

ет-

НО В КОШАРА НЕ ВКАРВА

нически признаци, а по административни граници. Така руският етнос загуби територия от един милион км². Подобна карта не е нещо ново по руските земи – тя се наблюдава от началото на руската държавност.

През 1240 г. монголските орди превземат и разоряват Киев. Това е края на Киевска Русия. В пространството на запад от Урал се образуват множество малки самостоятелни княжества наричани по името на техните столици: Черниговско, Переславско, Муромско, Рязанско, Ростово-Суздальско, Смоленско, Галицко, Владимиро-Волинско, Полоцко, Турово-

Пинско, Тмутараканско, Новгородско и Псковско. Тези княжества са притиснати от запад от набаращата мощ Реч Посполита (поляци, пруси и литовци) и от унгарското кралство; от изток – от остатъците от Златната орда. От тук води началото си идеята за „руския свят“, т.е. че великорусите, малорусите (украинци) и белоруси са един етнос, един народ, една история. По-късно тази идея е подхваната от Руската империя и става основа на новото славянство. Допълнително в темелите на „руския свят“ е втъкана православната религия.

Това обяснява защо в днешната „студена война“, произлязла от нусогенната криза на човечеството като консциентална война (за подробности виж Евгени Гиндев, „Световната конспирация“. София, „Пропелер“, 268 страници), усилията на интегралния Запад са насочени не само в материална област, чрез санкции, но и в менталната област (срещу руското православие). Сломвайки руската религия Западът е убеден, че лесно ще се разправи с самата Русия.

На стр. 4

БАЛКАНИТЕ СЛЕД СТУДЕНАТА ВОИНА

Така се казва излезлият наскоро в Анкара сборник от статии, редактор и съставител на който е доцент Ибрахим Кямил (роден в България), преподавател в Тракийския университет в гр. Одрин. В него той е успял да привлече голяма група свои колеги, специалисти по нова история, а някои от статиите са написани и от самия него.

Обемът на сборника достига 700 страници (голям формат), което и при най-голямо желание не позволява да бъде предаден дори и в най-едри щрихи. За това по-важно е да се изтъкнат задачите, които са си поставили да разгледат авторите. Хронологическите граници на сборника надхвърлят периода 1990-2015, тъй като в него са намерили място не малко и такива, станали в предшествания период (1945-1990 г.).

Това което впечатлява най-силно е, че нашите турски колеги обърнали своя поглед към най-новата история на Балканите, настъпила след края на Втората световна война, последвана и от периода на Студената война. Изложението във всички статии приключва до 2015 г., която сама по себе си няма роля на разграничителна граница. Това е доста дръско начинание. Добре известно е, че мнозинство историците у нас и в другите страни отбягват да навлизат в тези два хронологически отрязъка, тъй като събитията, които са станали през тях и особено през втория не са още „кристализирани“. За много от тях изворовата база е доста оскъдна по понятия причини.

И все пак сборникът е налице. Веднага трябва да изтъкнем, че пред нас е един научен труд, в който статиите са подплатени не само със специализирана литература, но и с богати статистически данни. Изложението върви по две линии – от една страна политическото развитие на всяка една от балканските държави и от друга – отношението на великите сили към Балканския регион през двете исторически епохи.

Знае се, че още в хода на самата Втора световна война лидерите на САЩ, Великобритания и СССР при срещите си в Техеран, Ялта и Потсдам широко обсъждат въпроса за следвоенното устройство на света. Авторският колектив съзнателно е ограничил своето внимание само върху съдбата на балканските държави – Гърция и Турция попадат към западната зона, а останалите – в Източната с всички произтичащи от това последствия за тях. Като разделителна линия между тях Желязната завеса проследява от края на Втората световна война до началото на 90-те години, когато настъпи разпадането на СССР и останалите други държави от Източния блок.

Авторите не крият, че развитието на балканските държави през този период е съпътствано с преодоляване на редица препятствия – на първо място възстановяването на икономическия живот на страните, станали жертва по време на световната война на хитлеристката агресия – Гърция и Югославия. И на второ – обърнато е внимание и на острата стагнация, произтичаща от разделителна линия на Желязната завеса, която възпрепятстваше развитието не само на политическите, но и икономическите и културните отношения между държавите от двете страни на завесата. Сътресенията настъпват и вътре в двете половини на Балканския полуостров, предизвикани от влошаване на отношенията между СССР и Югославия в края на 40-те години, което довежда и до влошаване на отношенията с последната и от останалите балкански социалистически държави. Още заглъхнал този конфликт, когато последва и следващият – между СССР и Албания, довел до напускането на последната от Съвета за икономическа взаимопомощ и Варшавския договор. Не са отминати и конфликтите от другата страна – в Турция се извършват два военни преврата, а в Гърция – един.

Изводите на авторите, до които стигат са, че факторите и обстоятелствата, които

слагат край на Студентна война в Европа не са събитията в двете части на Балканите, а свършено други – разпадането на СССР и на целия Източен блок в Европа. Тези консциентални отговарят на историческа действителност и не можем да не се съгласим с тях.

Според авторите на сборника, новата обстановка, създадена в Европа след края на Студената война се оказва също така не по-малко драматична от предшествашата. На Балканите специално този процес проличава най-ярко по време на разпадането на следвоенна Югославия. Опитът на белградските ръководители да предотвратят (дори със сила) разпадането на федерацията се оказва неуспешен. Всяка една от бившите югославски републики – коя по-рано, коя по-късно, успява да се откъсне от федерацията и да се обяви за независима държава. Първи в НАТО и Европейския съюз обаче влизат не те, а България и Румъния. Всички бивши югославски републики, в това число и Сърбия, също не крият своето открито желание да станат членки на двете организации. Някои от тях като Словения и Хърватия вече са приети, а други като Македония – вече е на прага пред вратите на НАТО...

Разбира се, много от процесите започнали на Балканите след края на Студената война, продължават и след отпечатването на сборника. И това е съвсем естествено, тъй като животът в тях продължава и след 2015 г. Поради същите причини, във от погледа на авторите в сборника е останало и председателството на Европейския съюз от България в първата половина на току-що изминалата 2018 г. (по силата на ротационния принцип) и усилията, които тя положи за нормализиране на обстановката в Западните Балкани.

Не е отмината и позицията на великите сили към тази тенденция на балканските държави. – докато САЩ, Великобритания, Франция и другите страни от Западна Европа всячески стимулират този на балканските държави, Русия заема диаметрално противоположна позиция. Развоят на събитията показва, че последната губи постепенно своите позиции не само в Гърция и Турция, но и в някои от бившите социалистически страни. При все това, в позициите на Румъния и България са налице съществени нюанси – докато в Букурещ се придържат почти изцяло към прокламираните евроатлантически ценности в София се опитват да следват една по-балансирана позиция, на избягване на остри конфронтации в региона, които не са от полза не само на България, но и за другите балкански държави. От друга страна, Турция зае свършено нова позиция спрямо САЩ и Европейския съюз от една страна и спрямо Русия – от друга. В каква степен ще се развият тези процеси на Балканите е трудно да се каже. Едно особено важно нещо, застъпено от авторите на сборника е, че в своите външнополитически действия в периода след края на Студената война балканските държави се опитват да действат от позициите на своите собствени национални интереси. Доколко обаче те успяват при силно отбегнатия съвместен между Европейския съюз и САЩ с Русия, предизвикани от някои по-нови събития, настъпили в последните няколко години, е въпрос, на който в сборника не е отделено място, тъй като той излиза от печат преди те да се появят налице.

Заслугата на разглеждания сборник се състои в това, че той излага, както вече посочихме и по-горе, обективно, възгледите на част от турските изследователи към събитията от най-новата история на Европа и по-специално на Балканите, към които проявяват интерес не само българските историци, но не малка част и от нашата общественост. Това, за което може да се съжалява, че статиите са публикувани само на турски език, което сериозно ще възпрепятства българските читатели.

Милен Куманов
Десислава Костадинова

БОГ ПОМАГА, НО В КОШАРА НЕ ВКАРВА

От стр. 3

Предполага се, че останалата моноетническа държава Московия (Московщина), заедно с Украйна и Полша (всяка една с население 30-50 милиона) ще бъдат враждувачи помежду си тройка славянски държави, намиращи се под пълен западен контрол и достатъчни за затварянето на северно-източната „Аджка врата“.

Да погледнем днешната карта на Украйна

Вижда се, че днешна Украйна е изкуствена държава и е съществувала като такава само като част на Съветския съюз. Идентификацията ѝ като самостоятелна държава може да се търси само чрез някакво „незначително“ различие в религията. Така се стигна до прословутата автокефалия на украинската православна църква.

На Украйна няма русофобия, има антирусизъм. Антирусизмът не е етнически или културен. Антирусизмът е откъсът от бивш руснак, откъсът да участваш в руския цивилизационно-исторически процес. Антирусистите са убедени, че оставяйки в руската цивилизация те не могат да сградят своята съдба. Украинският въпрос не трябва да се свежда само до противопоставянето Русия-Запад или Запад (Европа) – Изток (Русия).

Тук трябва да припомним, че известни исторически предпоставки за провъзгласяване на украинска православна автокефалия има. Трябва да се търсят в известния за историята „Шмалкаленският компромис“ според Аутсбургския мирен договор (1555 г.) между католическия император Карл V и германските протестанти, провъзгласяващ принципа „сuius regio, eius religio“ - „който властнува, неговата е и религията“. С други думи, вярата можело да избират само князете, докато поданиците е трябвало да следват религията на своя сюзерен.

От тук е само крачка до Византийският принцип: „Imperium sine Patriarcha non stareti“ (Царство без Патриарх не бива!) или „Единство на престола и олтар“. Става дума за традиции, но само с традициите в днешния свят не може, защото отказът от традициите е самата същност на днешния свят.

Тогава кой е този Константинополски патриарх и какво е това Константинополски патриархат? Някой знае ли по света да има днес град с името Константинопол?

От историческа гледна точка Константинополският патриарх е турски чиновник, назначен от султан Мехмед 22 (завоевателя на Константинопол) да се грижи за правата на православните в Османската империя. След изчезването на Османската империя (1922 г.), изчезва в небитието и „Константинополският патриарх“. Но тук се срещаме контрол и достатъчни за затварянето на северно-източната „Аджка врата“.

Да погледнем днешната карта на Украйна

Вселенската църква. Султански бераг от 1454 г. закрепва неприкосновеността на Източната църква, гарантирайки на Вселенския патриарх в Константинопол неприкосновеност на личността, данъчна необлагаемост, свобода на разпространение и обезпечение на православно учение. Светият синод продължава да носи отговорност по всички отнасящи се до догмата въпроси. Патриаршеските съдилища получават правото да отсъждат по църковни и светски дела, засягащи християните. Източноправославните християни и патриаршии, доколкото още съществуват, запазват своята литургия, но се намират под юрисдикцията на Цариград, което не винаги е било във византийско време.

Израз на единството на Вселенската Църква е Вселенският патриарх в Константинопол, чийто диоцез е малък на брой, но който се почита като пръв между равни, защото Константинопол е бил столица на Ви-

зантийската империя и център на Християнския Изток.

Ето какво казва Гиоргос Пафанасопулос, журналист и експерт по църковните въпроси, бил свещеник в Османската империя: „Константинопол е нашата душа, нашата история. Това е нова елинизъм. Ние обичаме този град, защото в него живее духът на хилядолетната византийска цивилизация. Ние просто сме сантиментални.“ (Второе падение Константинополя или как Запад разжигает войну в православном мире” - Даря Асламова – „переводика. Ру“, 16.12.2018 г.).

Подобен „елинизъм без граници“ няма никакви обективни основания. Днешните гърци не са елини. Достатъчно е да се прочете известното изследване на Якоб Фалмерайер „За произхода на днешните гърци“ (българско издание на фондация ВМРО. Варна, 2012 г.), как-

за подобно решение са били повече от достатъчни: Съветския съюз току-що беше освободил Европа от нацистка чума, спасявайки православието от изчезване, докато Константинополската патриаршия тихичко се скътавала в Цариград. Планът пропада, тъй като Вселенският събор предполага задължителното присъствие на всички църкви, а в Москва липсва именно Константинополският Патриарх. Затова събрането е наречено просто съвещание.

Не ни е известно, защо тогава Сталин не е решил кардинално този въпрос. В онова сурово време елементарна задача за чекистите би било да доставят по телицата Патриарха от Константинопол направо в Лубянка. И там да му припомнят, че страхът е страшен християнски грях. След като Московската патриаршия най-закон-

но би получила статуса на Вселенска. Вместо това участниците в съвещанието приемат две важни решения: осъждат Ватикана като съучастник на Хитлер в престъпленията срещу човечеството и отказват участие в създаването на икуменически Световен съвет на църквите, в който доминицията сяха да имат протестантите.

Ако тогава Сталин беше действал с присъщата си твърдост, именно Москва щеше сплътно право да раздава днес автокефалии, а не нищожният и продажен фантом Константинопол. Ето какъв проблем с Цариградският патриарх. През 1870 г. църковно-народен събор, свириши тихичко се скътавала в Цариград. Планът пропада, тъй като Вселенският събор предполага задължителното присъствие на всички църкви, а в Москва липсва именно Константинополският Патриарх. Затова събрането е наречено просто съвещание.

Не ни е известно, защо тогава Сталин не е решил кардинално този въпрос. В онова сурово време елементарна задача за чекистите би било да доставят по телицата Патриарха от Константинопол направо в Лубянка. И там да му припомнят, че страхът е страшен християнски грях. След като Московската патриаршия най-закон-

но би получила статуса на Вселенска. Вместо това участниците в съвещанието приемат две важни решения: осъждат Ватикана като съучастник на Хитлер в престъпленията срещу човечеството и отказват участие в създаването на икуменически Световен съвет на църквите, в който доминицията сяха да имат протестантите.

Ако тогава Сталин беше действал с присъщата си твърдост, именно Москва щеше сплътно право да раздава днес автокефалии, а не нищожният и продажен фантом Константинопол. Ето какъв проблем с Цариградският патриарх. През 1870 г. църковно-народен събор, свириши тихичко се скътавала в Цариград. Планът пропада, тъй като Вселенският събор предполага задължителното присъствие на всички църкви, а в Москва липсва именно Константинополският Патриарх. Затова събрането е наречено просто съвещание.

Не ни е известно, защо тогава Сталин не е решил кардинално този въпрос. В онова сурово време елементарна задача за чекистите би било да доставят по телицата Патриарха от Константинопол направо в Лубянка. И там да му припомнят, че страхът е страшен християнски грях. След като Московската патриаршия най-закон-

От стр. 1

Какво да кажеш?! Освен само да разпириш ръце. Всякакъв по-нататъшен разговор е безсмислен.

Темата за авторството на това стихче е повдигана вече много пъти.

И което е странно, авторството на Лермонтов доказват най-вече хора, които са не съвсем, да го кажем, руснаци, нещо ги топли в това стихче, приписано на великия поет.

Стихотворението с „немитата Рус“, според друга една учена дама, доктора на филологическите науки Л. И. Волперт, представлява „врѣхъ в политическата лирика на Лермонтов“. Не се съмнява в авторството му и още един лермонтовед, меомаристката Е.Г. Герштейн. Тя също се позовава на историческия образ на Русия, обрисван от господин А. дьо Кюстин. За нея той е мерило на истината за нашата история. Ах, колко интересно! Впрочем, този пътешественик, известен педераст, от когото е страняло дори парижкото висше общество, е прекарал в нашата страна съвсем кратко време, но е успял доста да се прояви, неслучайно В.А. Жуковски го нарича помяр, след като той публикува хулитите си записки за Русия, уютни на русофобите от цял свят. Не е ли по-добре руското общество и руската армия да се изучават не въз основа на гнусните внушения на транзитен турист-хомосексуалист, а въз основа на документи, на спомени на наши съотечественици за традициите на руското офицерство... Но това са мои лични добри пожелания; дамичките филоложки не се съмняват във въпросното авторство.

С тях се солидаризира и психологът Т. Г. Динесман. Той твърди, че „нарцисизмът“ на Лермонтов бил накърнен, че поетът се разгневил и взел, че написал това стихче. Психологически, обяснява психологът Динесман, това може да бъде обяснено с амбивалентността, когато едновременно обичаш и мразиш.

Легионът на такива лермонтоведи е голям. Но...

голямото „НО“ си остава. Съществува основателна версия, че стихчето е съчинено от пародиста Д.Д. Минаев, при това той е писал пародия по лермонтовия „Демон“, а в случая може да е направил диалогичен паралел с пушкиновото „Прости, стихийно море, бурна!“ („Към морето“). Но да оставим тази версия без коментар.

Другото странно нещо. Източникът. Няма такъв! Нито авторски ръкопис, нито ръкопис на онези, който уж е запис-

сал по думите или по оригинала на поета това стихче. То е публикувано чак четирийсет и кукур години след смъртта на Лермонтов. Ами къде е било дотогава, в какви тайни къшета се е спотайвало, защо за него никой не е знаел, не е чувал, освен някой си съвременник, останал инкогнито. Нима заради това стихче биха погнали някого „сните мундири“? Защо главният му публикатор П.И. Бартев дава различни варианти? Ту „вождове“, ту „паши“, ту „царе“ (в руския език и трите думи в падежен вариант имат еднакъв брой срички и еднакво окончание: „вождей“, „пашей“, „царей“).

Това стихотворение е като

КЪМ КЛЕВЕТНИЦИТЕ ...

поради което са взаимозаменяеми. – Бел прев.), ту „предан им“, ту „послушен им“ народ... Шо за волности в осемте стиха?! За това вече много е писано. Налага се някои неща да се повторят. Какво пък! Ще се повторим. Не всички сме „лермонтоведи“...

Да погледнем още веднъж текста.

Няма как да е безпристрастно. Нека не забравяме, че този текст се приписва на гениален поет.

„Процвай, немтыя Россия! Страна рабов, страна господ...“

„Процвай, свободная стихия!“ – така започва Пушкин стихотворението си „Към морето“. При големите поети не е прието да „копират“ един от друг! Приятелите поети го правят като едно нищо. Но Лермонтов не се е познавал с Пушкин лично и едва ли би взел „Процвай“ за заповед на своето стихотворение...

И какво следва по-нататък? „...немтыя Россия“. Какво е това – метафора ли, нов образ ли, на кое място тя е немита?! (На руски „немтыя“ означава „некъпана“. - Бел прев.) Това ли е съчинил дворянинът, руският офицер, който тръгва за действащата руска армия, който е написал „Бородино“? „Страна рабов, страна господ...“

На какво роби и какви господари? Излиза, че самият автор е спаднал към онези „некъпани“ господари, заобиколен от „некъпани“ роби? Най-общо погледнато, обективно: по онова време всички страни социално са били съставени от господари и роби. От богатши и трудови хора, подложени на робски труд и без всякакви права. Но едва ли авторът на стихчето е мислел за международните господари и роби... Той по-скоро е живописал родното общество.

Обаче малко преди появата на това стихче Михаил Юриевич Лермонтов е създал ис-

тински шедевър –

стихотворението „Родина“.

Почувствайте разликата. Родина Родина обичам аз, но с обич страна! Не ще я победи умът студен. Ни каравата слава бранна, ни гордият покой, от нищо несмутен, ни тъмните сказания на старината не будят радостна мечта в душата. Обичам аз - защо, не знам добре –

мълчието в степите и снежни, шума дълбок в горите и безбрежни, разлетите реки, подобни на море... (Прев. Йордан Ковачев)

Това стихотворение е като

Домът, в който е живял поетът до своята смърт, 27 юли 1841г.

заседнала в грлото кост за онези, които с япана на уста доказват, че стихът за „робите“ е писан от Лермонтов.

И какво има по-нататък във вулгарното стихче с некъпаната страна и некъпаниите, както излиза, господари и роби? Ама не! Оказва се, че там имало и къпани!

Процвай, немтыя Россия, Страна рабов, страна господ. И вѣ, мундири голубые, И ты, им преданный народ.

Ей че хубаво! Робите изведнъж се превръщат в народ! Както изглежда, не всички са некъпани. Има и „мундири сини“... Това май е още една класа, някаква особена, отделна от господарската? По-преди Лермонтов не е употребявал такива думи в творчеството си. „Мундирите сини“ са жандармерията. По същество е написано: предан на стражарите народ... Дали руският народ с преобладаващо селско население често е виждал сините стражарски мундири?

В публикацията на Бартев, който нещо шикалкави, има и друг вариант: „и ты, послушный им народ“. Кому е хрумвало да коригира автора, да украси, да омекоги глупостта за преданост към стражарите?

А нататък авторът се прехвърля непосредствено върху себе си: той се сбобува с Русия.

Бъгъ может, за хребтом Кавказа Сокроюсь от твоих вождей, От их всевидящего глаза, От их

всеслышащих ушей.

Откъде накъде, ако е тръгвал за Северен Кавказ? Въсъщност – за предпланините на Кавказ. Защо „за хребтом Кавказа“? Зад хребета са Грузия, Армения, Турция...

Къде отива авторът?

Още една интересна подробност: „зад хребета на Кавказ“ явно е неточно, да се криеш зад хребета... И впоследствие се появява редактираният стих „за стеной Кавказа“ – стенойта е нещо и по-здраво, а и по-определено, отколкото е хребетът. Кой ли се е упрежнявал с това редактиране?

... Сокроюсь от твоих вождей.

Има и друга една пословица:

Плюеш му в лице, а по ти бука, че божа роса роси...

Аз обаче замислих тази статия по друг повод, не за да споря с лермонтоведите; отдавна съм взел страната на академик Николай Николаевич Скатов: Лермонтов не е съчинявал подобно нещо! Написах статията, в ден от друга, обобщаваща мисъл. И творчеството на М. Ю. Лермонтов е пример за нея. За съжаление, не единственият.

Литературознанието е наука, отчасти безнравствена, жестока, провокативна, доколкото предполага не само изследване на творческото наследство на писателя, засвидетелствано с документи и факти, но и на личния му живот, на неговите чернови, писма, спомени на съвременниците му, понякога много далеч от истината и действителността, което въз основа на този съмнителен „материал“ уж давало право на изследователите да правят изводи. Понякога литературоведите безмислено се ровят в личния живот, в скръвената кореспонденция на писателя, в интимните му, „недостъпни за чужди очи“ места, в големия му дори... А кой им го е позволил? Може би покойният в заветаението си? И къде отива нравствеността? Понякога няма почит, дори и обикновено уважение към оня, когото се опитва да „разчлени“ някой такъв всезнаещ литературовед.

Например, преди да умре, И.А. Гончаров е молел в духовното си завещание след смъртта му да не докосват и да не печатат личната му кореспонденция. Дори е казал, че това ще е най-хубавият венец върху гроба му... Не е искал, притеснявал се е от нещо, за нещо е съжалявал, възможно да е имало в писмата му някакви твърде съкровени, лични неща, от които се е изчервявал... Не бива да се вади на показ това, та нали писмата са изпратени до конкретен получател, а не до цялата публика!

Целият последен стих „Съска“. Нима гениалният поет е имал толкова нечувствителен слух, та да не долови и разберне: „и всекого чуваци уши“ (в оригинал тази дисхармонична звукопис е много по-явна: „от их всеслышащих ушей“ – Бел прев.)! Дори да четеш това наум, а не на глас, пак се прехвърляш. „Всекого чуваци“ е теж-

ко, непоетично. Разбира се, при поета се срещат причастия, за които е характерно „и“, но когато „съска“ целият стих – това изглежда небрежно, дори някак халтурно.

Впрочем, стоп! Бях чел написаното от една лермонтоведка (забравил съм ѝ името), която, разбира се, смята това стихотворението за „шедевър“ на Лермонтов; та тя твърдеше, че авторът нарочно прави този стих „ишлящ“, че това, един вид, илюстрирало подслушването, шепненето на служителите от тайната полиция и т.н и т.п. Как да не си спомниш виш: Една пие коняк и вика: миреше на дървеници; друг мачка дървеница и вика: миреше на конячещи. Има и друга една пословица:

Плюеш му в лице, а по ти бука, че божа роса роси...

Аз обаче замислих тази статия по друг повод, не за да споря с лермонтоведите; отдавна съм взел страната на академик Николай Николаевич Скатов: Лермонтов не е съчинявал подобно нещо! Написах статията, в ден от друга, обобщаваща мисъл. И творчеството на М. Ю. Лермонтов е пример за нея. За съжаление, не единственият.

Литературознанието е наука, отчасти безнравствена, жестока, провокативна, доколкото предполага не само изследване на творческото наследство на писателя, засвидетелствано с документи и факти, но и на личния му живот, на неговите чернови, писма, спомени на съвременниците му, понякога много далеч от истината и действителността, което въз основа на този съмнителен „материал“ уж давало право на изследователите да правят изводи. Понякога литературоведите безмислено се ровят в личния живот, в скръвената кореспонденция на писателя, в интимните му, „недостъпни за чужди очи“ места, в големия му дори... А кой им го е позволил? Може би покойният в заветаението си? И къде отива нравствеността? Понякога няма почит, дори и обикновено уважение към оня, когото се опитва да „разчлени“ някой такъв всезнаещ литературовед.

Например, преди да умре, И.А. Гончаров е молел в духовното си завещание след смъртта му да не докосват и да не печатат личната му кореспонденция. Дори е казал, че това ще е най-хубавият венец върху гроба му... Не е искал, притеснявал се е от нещо, за нещо е съжалявал, възможно да е имало в писмата му някакви твърде съкровени, лични неща, от които се е изчервявал... Не бива да се вади на показ това, та нали писмата са изпратени до конкретен получател, а не до цялата публика!

Целият последен стих „Съска“. Нима гениалният поет е имал толкова нечувствителен слух, та да не долови и разберне: „и всекого чуваци уши“ (в оригинал тази дисхармонична звукопис е много по-явна: „от их всеслышащих ушей“ – Бел прев.)! Дори да четеш това наум, а не на глас, пак се прехвърляш. „Всекого чуваци“ е теж-

ко, непоетично. Разбира се, при поета се срещат причастия, за които е характерно „и“, но когато „съска“ целият стих – това изглежда небрежно, дори някак халтурно.

Впрочем, стоп!

От стр. 1

Друг е въпросът, какво разбира под съюз Колективния Запад. И дали това не означава просто заложници, и още по-точно жертви, които с лекота могат да бъдат описани, какъвто ще е резултатът в един евентуален военен конфликт.

И се започна - под формата на съюзически задължения с прехвърлянето на войски и въоръжения, с формирането на нови военни структури - като изнесени командни пунктове и обединени щабове. Заизникваха бази на противоракетната отбрана, уж за защита от ракетите на Иран и Северна Корея, но напоследък се оказва, че тези про са с двойно предназначение и „военни съоръжения за съвместно използване“, какъв-

БАЛКАНСКИ УРОЦИ ПО БРАДВА

то е случал с четири българо-американски военни обекта в България. Паралелно с военнополитическите метаморфозите от региона задължително преминаваха през смяна на неудобните за плановите на САЩ режими. Действаше се по американски открито, понякога безародно и грубо. Организираха се икономически и финансови сътресения, сатанизираха се неудобните правителства... Медите бяха под контрол и макар че Ноам Чомски бе наброил цели 10 способа, с които те превръщат хората в глупаци и тъпа, нямаше кой да слуша. Течеше времето на „цветните революции“ и всякакви възможни „пролетни“, чистото благородно мото най-често беше ликвидиране на корупцията. Този реален обществен проблем, обаче, все си оставаше неизкореним, колкото и по-шумна да ставаше борбата с него, колкото и нови структури и служби за борба с корупцията да създаваха изпатените във властта. Никой обаче не казваше на масовката, че корупцията е неотменяема част на налагания тип общества, в които моралът на Тартюф може да бъде клеймен на сцената, но зад завесата репликите са свършено различни.

кожени палта, голи знойни бедра на млади момичета! Иди че не вярвай на тази витрина на щастие, което, както се казва, е само на една ръка разстояние. Как да не си за Иван Костов и за светлото демократично бъдеще!

И площадите оживяваха от подкачащи хора, оглушаваха от нечленоразделни възгласи, най-креативните от които бяха: „Кой не скача е червен!“ и „Няма да работим за червенте!“...

В самия пик на погрома на Народното събрание на 10 януари, едни по-досетливи момчета изтарашиха стайте на найгорния етаж на хотел Радисън (тогава май че все още беше София) и закопчяха шестима англоезични юначаги, като им прибраха сложните станции и излъчватели, за които по-късно под сурдинка се разбра, че били психотронни генератори. Момчетата бяха от съответните български служби и разбира се си платиха за дързостта да превишат правата си. Още с първата заповед на служебния министър-председател, Стефан Софийски, те бяха уволнени и низвергнати. Нейсе!...

Целта, както винаги, е нещо друго

В наше време, буквално пред очите ни, заради правилната кауза, наскоро бе овладяна и Македония. Там най-безцеремонно бе свален неправилният Никола Груевски и на власт бе възкачена марионетката на Сорос - Зоран Заев. Този факт създаде известни илюзии в нечи демократични глави, че се задава подобряване на отношенията ни с иначе братската страна. Но целта, както винаги се случва, е може би нещо съвсем друго, което ни предстои

да узнаем. Подобни протести текат в момента и в съседна Сърбия - последното звено на веригата, както е посочено в новата американска стратегия. Наскоро президентът Тръмп, по всичко изглежда, форсира нейното прилагане и се започна, каквато е американската практика - без прокламирането на никакви нови идеи и подходи. Както и в Македония, и в Сърбия се разчита пак на прилагането на т. нар. „мека сила“. Вече повече от два месеца, не без подкрепата на съответните централи, чрез НПО и парите на Сорос, в големите градове на Сърбия се организират спонтанни, според правилната преса, протести срещу у-

Паметникът на лобното място на поета Михаил Лермонтов в Пятигорск.

да узнаем. Подобни протести текат в момента и в съседна Сърбия - последното звено на веригата, както е посочено в новата американска стратегия. Наскоро президентът Тръмп, по всичко изглежда, форсира нейното прилагане и се започна, каквато е американската практика - без прокламирането на никакви нови идеи и подходи. Както и в Македония, и в Сърбия се разчита пак на прилагането на т. нар. „мека сила“. Вече повече от два месеца, не без подкрепата на съответните централи, чрез НПО и парите на Сорос, в големите градове на Сърбия се организират спонтанни, според правилната преса, протести срещу у-

Президентите - на Сърбия, Александър Вучич и на Русия - Владимир Путин

От стр. 5

Обаче щом само Иван Александрович се споминал, литературите, критиките веднага публикували писмата му.

Такава е тази порога хора!

Всевъзможни литературоведи и псевдолитературоведи от творчеството, от дневниците, от писмата на велик човек неприлична фраза, фриволно стихче или нецензурен израз - и започнат да ги развяват, да ги показват пред целия свят - я го вижте какъв бил геният! Спрете се, господа! Не, не е бил такъв!

За тези неща Александър Сергеевич Пушкин вече се е изказал и то толкова убедително, че повече няма накъде! От писмо на А.С. Пушкин до П.А. Вяземски (1825 г.): „...Тълпата ненастижно чете изповеди, записки etc., защото в висостта ѝ я рават унижаването на възвишеното, слабостта на мозъците. При откриването на каквато и да било мерзост тя е възхитена. Той е малък също като нас, той е гаден също като нас! Имате да вземате, подлещи: той е и малък, и гаден - но не като вас, а по-иначе...“

За поетите и писателите съдят по техните произведения!

А не по онази пошлотийка, чернилка, съмнителни клюки, думи, фрази или дори писма, които ще изречат скудоумните критици, а още по-често - по небивалците, които приписват на твореца.

Когато става дума за творческия и жизнен път на големи руски писатели, бих искал пред литературознанието да се поставят никакви ограничения. Нравствени, разбира се. Господа, и така и така няма да се докопате до истината, до съкровните дълбини и извори в поствпките на изследвания от вас „обект“, по принцип това

е невъзможно, самата природа, „натурата“ няма да ви го позволи, докато непригледните страни от живота на великия човек можете дори неволно да изкарате на показ.

А освен това - пред често неизкушена публика да представите нещо, което самият автор не е имал намерение да публикува или го е създал, воден от заблудите си. В чекме-

са впечатлителни, уязвими, емоционални хора, - в състояние на афект или ако са подпийнали, те могат да надробят такива неща, че после самите да се видят в чудо. Тъкмо затова съществува понятието за лични, неприкосновени архиви и чернови.

...Ще се върна отново към уж лермонтовото стихче.

Дори да предположим, че избухливият, язвителен и

„Смъртта на поета“ е било събитие. „Стиховете на Лермонтов за смъртта на поета (Пушкин - бел. прев.) се преписваха в десетки хиляди екземпляри, препрочитаха се и се наизустяваха от всички“ - твърди И.И. Панаев.

Като неприлични редове в чернова, като злъчна епиграма, която е по-добре да не се показва никому, - така би следвало да възприемем стихчето, което е

те редове в научните си дисертации, в учебниците по история и литература! Осветете се, господа!

Къде се мукате?

Молил ли ви е авторът да рекламирате нещо, което той дори не е оставил върху хартията? Още по-малко върви да го набивате в главите на децата, това дори е непочтено...

А може би някой се радва, че, я вижте, как великият поет е зашлевил Русия? Може би този някой се и захласнал от радост? Ами да, нали наскоро с идиотско удоволствие президентът на „Незалежната“ чете това стихче на сесия в Евросъюза.

Оставте Лермонтов на мира! На никого, включително и на Бартенев, той не е давал правото да печата уж неговото стихотворение за някаква си „немита Рус“. И не си струва да се навира в очите на руския читател подобна менте просветеност, като се приписва нещо на някого. Публикувалият го П.И. Бартенев явно е проявил малодушие, отпечатвайки стихчето, което бездоказателно е приписал на Лермонтов.

Това обстоятелство трябва да има предвид цялата учителска общност, а още повече - литературният свят!

Ако съществува съмнение за авторството, винаги си дължен да вземеш страната на „съмнението“. Не бива да се тиражира фалшификати. Това е правило за истинските историци и литературоведи.

Преведе Надя Попова М.Ю. Лермонтов

Прости, немита Рус, с години страна на господар и роб, и също вий, мундири сини, народ, ти преган им до гроб. Дано ме скрият върховите в Кавказ от твоите наши, от техните очи проклет и всичко чувашащи уши.

Превод: Иван Теофилов

КЪМ КЛЕВЕТНИЦИТЕ НА „БЕЛЕЕЩИТЕ БРЕЗИ“

джетата на всеки литератор, писател, поет може да се намери нещо, което той не би искал да става публично достояние. А какво да кажем за черновите на някои автори! Едни рисуват на полетата дяволи, други - неприлични картинки, в черновите могат да се срещнат всякакви дивотии, да се промъкне и нецензурна ругатня, и пиперлив думичка по адрес на някого; поетите и писателите като цяло

обидчив Лермонтов невъздържано е написал осемте нескосаности стиха, и в този случай те не са наши. Поетът никъде не е афиширал това стихче, на никого не го е прочел, освен хипотетично на един загадъчен съвременник, чието име дори не знаем. Следователно, това стихче той не е смятал за творение, за събитие, не му се е искало да го показва пред публика. Докато стихотворението

чул с „всичко чувашите си уши“ П.И. Бартенев, пишал го е туктам и го е обнародвал. Възможно е самият автор да е надраскал ядното си стихче, а после да го е захвърлил, надживял, забравил. И дори да го е прочел на приятеля си, върхлитан от чувства, това съвсем не означава, че сега литературоведите трябва да се вторачват в него и да го разнасят, да преповтарят до втръсване недоизялани-

Неговият най-голям гряб бе, че се противопоставяше на колективния западен диктат, че разобличаваше целта на тяхното занятие в Косово, че защитаваше сръбския национален интерес и поради тази причина мъченически заплати по най-високата възможна тарифа с живота си в килията на затвора в Хага. Нещо което, както казват, му бил обещан при срещата им Ричард Холбрук.

Днес всички признаци показват, че в Белград грубо и поод индигно е в ход успешния скопски сценарий, с който бе свален Никола Груевски и властта стана притежание на Зоран Заев. Макар и божем социалист, той беше стаждал при Сорос, което означава, че отдавна е бил подготвен за главното – Македония да поеме по правилния път – към НАТО и ЕС!

дина стана достойно чрез сръбските средства за масова информация. Документът бе подминат у нас с разбираемо мъчяние, но той така развълнува сръбската общественост, че се наложи посолството на САЩ в Белград да дава разяснения, макар и да е известно, че Рим само по един единствен начин винаги е успокоявал и укротявал провинциите. Последвалото витиевато обяснение бе всъщност опит да бъдат заваляти истинските цели на авторите на Стратегията и пряката им връзка с американския интаблшмент. Посолството на САЩ в Белград се опита да убеди сръбската общественост, че Атлантическият съвет е само един от „академичните изследователски институти в САЩ“, които „постоянно участват в публични дискусии по външнополитически въпроси“, но такива „академични изследователски институти не играят официална роля в официална-

Стратегията той е използван като примамка за сръбските управляващи и в личното послание на американския президент Доналд Тръмп. Преди две седмици той изпрати писма с почти идентично съдържание до своите колеги от Сърбия и Косово – Александър Вучич и Хашим Тачи. В това послание президентът Тръмп предложи да стане главен авторитетен посредник в спора между Белград и Прищина, въпреки че за техните преговори досега все още официално отговаря ЕС. Тръмп призова „двете страни, да постигнат споразумение за нормализиране възможно най-скоро“. „Колкото е възможно най-скоро“. И какво съпадение! – същото изискване за бързина се съдържа и в Стратегията на Атлантическия съвет! Там е записано, че очакванията са „тази година (бр. 2018) не само Скопие и Атина да стигнат до споразумение,

дно дори с невъоръжено око. Искам да подчертая този момент, защото не е маловажен. Той откроява деклариранията решимост на Вучич да се облегне на авторитета на Путин и Русия за запазване на стабилността в региона.

Булдозерите на държавния департамент

Очевидно е, и нещо друго: Стратегията не успя да сработи до 17-ти януари – датата на която се очакваше грандиозно посрещане на руския президент в Сърбия. И то се състоя, и, по всичко изглежда, ехото от него ще създава допълнителни трудности за предписаните в Стратегията тактики на осъществяване. Стратегията, разбира се, не е отменена и нейното изпълнение сигурно ще продължи, макар че засега тя видимо понесе, макар и временен ущърб, на фона на неопикуемите всенародни тържества при посещението на президента на Русия – Владимир Путин.

ва само като протоколен комплимент. Той просто е пълното смислово покритие на направените от вицепрезидента на Атлантическия съвет Деймън Уилсън изявления: „При сезаишното Белградско ръководство има шанс да помогнем за приключването на преговорите с Прищина, да внесем в тези отношения елемент на сигурност и неизбежност от гледна точка на бъдещето на Сърбия...Всичко това са трудни решения за президентна Вучич и сръбското правителство, но те ясно показваха интерес и воля.“

След моркова, обаче, в края на писмото на Тръмп, се показва и

гебелия край на американската тояга.

Президентът Тръмп пише на Вучич следното: „Ние ви призоваваме да използвате момента и политическото ръководство, за да вземете решение, които да задоволят ин-

ТАЛАНТ, НЕПОДВЛАСТЕН ЗА ВРЕМЕТО НА ЗАБРАВАТА

Полк. о.з. д-р Тодор ПРЕДОВ

Композиторът Дико Илиев – връх от големите върхове на българската култура

На 15 февруари ще се навършат 121 години от рождението на Дико Илиев. През цялата 2018 година не смогнахме да почетем паметта на този неповторим талант, на този самобитен творец в областта на музикалното творчество за духовни инструменти, възпитан от многобройните си почитатели от цялата страна, съпроводен от духовите оркестри на Оряхово, Враца и Михайловград. За последно с обогатен, пред опечаленото множество са изсвирени „Дунавско хоро“ и страховитият марш „Сливенци при Драва“.

За живота и дейността на този самороден музикален творец има много документи, очерци, интервюта и др., които по един изключително правдив начин описват живота и неговото творчество. Един от най-добро-

съвестните и задълбочени изследователи на неговото творчество е Атанас Иванов, сам музикант, започнал своята музикантска кариера в някои от най-известните духовите оркестри, изследовател на музикално-

то творчество за духови инструменти и защитил дисертация по тази тематика. Атанас Иванов е автор на книгите „Военните оркестри в България“ /1979 г./, „Без песен не може войникът“ /1985 г./, „Дунавско хоро“ /2003 г./ и др. Неговите търсения са подчинени на строго научен подход. За написване на книгата „Дунавско хоро“, Атанас Иванов използва огромен архивен материал от официални документи, публикации в списания и вестници, интервюта и сведения, събира богат снимков архив за военния музикант капитан Дико Илиев. Написаната от него книга ясно показва колко труден е житейският и професионален път на селянчето от с. Карлуково, което на 1 май 1911 г. постъпва като музикантски ученик в духовния оркестър на 16 пехотен ловчански полк в гр. Орхане /дн. Ботевград/. Преживял славата на победите и покрусата на четирите войни – Балканската, Междусъюзническата, Първата световна война, а по-късно и в първата фаза на Отчетствената война /1944-1945 г./, награждаван с множество медали и ордени, Дико Илиев излиза в пенсия през декември 1957 г. През 1973-1974 г. при подготов-

Дико Илиев

ледователи на неговото творчество е Атанас Иванов, сам музикант, започнал своята музикантска кариера в някои от най-известните духовите оркестри, изследовател на музикално-

Духова музика при читалище „Разум“, гр. Монтана-1929 година

“Хвала, Путин!”

Обсъдена бе ситуацията на Балканите и военно-техническото сътрудничество между двете страни. Александър Вучич благодарил за военната помощ, оказвана от Русия, а Владимир Путин го уверил, че в бъдеще Русия ще подпомага Сърбия в това отношение. Той също декларира, че твърдо подкрепя Сърбия в спора с Прищина, че не признава статуквото, наложено от външни сили, както и, че Русия не признава Косово и е против намерението на косовските лидери да узаконят своя собствена армия. И въпреки, че външният министър Ивица Дачич заяви, че Владимир Путин не е довел ключ за разрешението на проблема с Косово, визитата на руския президент в Белград бе възприета с огромна надежда от обикновените сърби. Владимир Путин в техните очи бе едва ли не като пратеник на Бога. По телевизионните канали бяха излъчени покъртителни сцени на всенародното преклонение и обич. Видя се и се чу благодарността на хиляди хора: „Хвала!“, „Хвала!“ Всичко това е

невъзможно да бъде в резултат на някаква предварителна режисура, както се опитват да намекват правилните меди. Възторгът беше истински. Путин олицетворяваше надеждата, а православна Сърбия приветстваше в негово лице неизтребимата вяра, че братска православна Русия няма да забрави своите братя, попаднали между камъните на една сатанинска мелница от неволи и неправди. Всичко това няма как да не дава кураж на политици като Александър Вучич, че те ще успеят да защитят националния интерес на своята родина. В отговор на тези топли чувства на митинга пред десетките хиляди сърби от цялата страна, дошли да видят руския президент и да го приветстват, Путин отправи поздрав на родния им сръбски език, цитирайки националната максима: „Когато сме заедно ни очаква победа!“ От своя страна Александър Вучич увери Владимир Путин, че Сърбия е надежден партньор и искрен приятел на Русия.

Времето ще покаже дали сръбските народни очаквания ще бъдат осъществени. Но след

всичко, което се случи на запад от Драгоман, възличането на Сърбия във все по-прозрачните агресивни планове спрямо Русия, поне за сега, ще е твърде сложна и трудно изпълнима задача. Що се отнася до ролята на Русия в противостоенето на тази задача, тя е исторически известна: Русия винаги и безкористно е помагала на своите искрени приятели и съюзници.

Притиснат до стената от външните сили и собствената си опозиция, Александър Вучич досега се опитваше да играе един твърде сложен танц с Европейския съюз, който идейно

и практически е в неразривна връзка с ролята на САЩ в НАТО. Този танц спечели достатъчно време за Сърбия, но след 17-ти януари е абсолютно невъзможно да продължи да бъде танцуван. Ако Вучич вярва, че Сърбия може да стане член на ЕС, без да е член на НАТО, значи не познава хората, с които си има работа. По отношение на страните от Източна Европа хегемонът никога не е допускал такава схема. И едва ли ще допусне. Не съществува такава източноевропейска страна, която да е станала член на ЕС, преди да бъде вкарана в НАТО.

По отношение на Сърбия това, дори като теоретична възможност, не бива да бъде допускано, защото тя е липсващото звено на веригата за пълно обкръжаване на Русия. Борбата за нейното овладяване ще бъде люта и безкомпромисна. И тази борба ще се води, както ни учи историята, с всички възможни средства. Руснаците казват, че когато се сече наоколо хвърчат трески. Държавите са студенокръвни чудовища, които държат брадви. Може би не случайно в САЩ и до днес са на почит състезания за бързо отсичане на дървета. По тайните пътеки на националната традиция и характер, тази дървескака страст, изглежда, е залегнала като принцип и в американската политика. Всички знаем какво означава това и как се осъществява.

Дано не са кървави уроците по брадва, които предстои да учим и усвояваме.

БАЛКАНСКИ УРОЦИ ПО БРАДВА

Важно е да се отбележи също, че кампанията в Сърбия бе форсирана веднага след като стана известна датата на визитата на руския президент Владимир Путин в Белград. Тази е и причината, поради която се налага да се върнем отново към темата и да припомним основните акценти от т. нар. Нова стратегия на САЩ, за да сме по-наясно с логиката на събитията, които произтичат от нея, както и опасностите за региона от нейното прилагане.

та американска политика“. Тонът и деклариранияте цели и императивно поставените въпроси в „Новата стратегия“, обаче, както и последвалото писмо на президента Доналд Тръмп до сръбския президент Александър Вучич, просто обезсилиха усилията на посолството в Белград.

В Стратегията се говори за „историческото сближаване със Сърбия“ и „историческото възраждане на американо-сръбския съюз“. След внимателен прочит се разбира, че всъщност става въпрос за ултиматум, изискващ пълната капитулация на Сърбия, като незаобиколимо условие за това сближаване. От документа става ясно, че това е необходимо, за да могат „в бъдеще Балканите да станат част от Европа и трансатлантическата общност“, а също и, за да бъдат те „интегрирани в институциите на трансатлантическата общност“, т. е. НАТО. За тази цел се предлага „да се създаде постоянно американско военно присъствие в Югоизточна Европа“, за да „се укрепи способността на САЩ да влияят върху развитието на събитията в Югоизточна Европа.“ Посочено е и друго незаобиколимо условие: „Сърбия трябва да се дистанцира значително от Русия“. И, за да стане ясно кой на кого е роднина и кой всъщност коли кучето, се пояснява, че „САЩ и Европейския съюз не могат да направят компромис по този въпрос“.

Морковът на Тръмп
Що се отнася до моркова в

но и Белград и Прищина“.

Тръмп отправи покана и до президентите на двете държави да „посетят Белия дом и да отразуват заедно историческия договор“. Тази покана е всъщност червената нишка от идеята на Атлантическия съвет: САЩ трябва да бъдат главния авторитетен посредник между Белград и Прищина. И още: Атлантическият съвет открито подкрепя „размяната на територии между Сърбия и Косово“. Мотивировката, разбира се, е повече от благородна – това щяло да „освободи Балканите от вредното влияние на Москва!“

В случая страхът на американската страна от влиянието на Москва в региона е определящ. Топлите отношения на руския президент Владимир Путин и сръбския му колега Александър Вучич, обаче, само усилват този страх. И това е ви-

тересите и на двете страни. Би било недопустимо да пропуснете този единствен шанс за мир, сигурност и икономически растеж. Ако не се възползвате от този единствен шанс, тогава ще бъде направена трагична стъпка назад, тъй като шансът за постигане на всеобщ мир вероятно скоро няма да се повтори. Призовавам вас и останалите лидери на Косово да се възползвате от този шанс“.

Съдържанието на писмата на Тръмп, адресирани до Вучич и Тачи, само още веднъж доказва, че администрацията на Вашингтон действа в съответствие с разработките и препоръките на своите спецове от Атлантическия съвет.

Въпреки, че се пази в тайна, в планираното цветно превземане на Сърбия може да се види, че се разчита главно на известния Център за ненасилствени акции и стратегии „Center for Applied Nonviolent Action and Strategies (CANVAS) на Сърджан Попович и Слободан Джинович, който контролира и групировката „Отпор“, „Юмрукът“, който и сега е разнасян, и който сваля навремето Милошевич от власт. Тогава начело бяха активистите на „Отпор“, а спонсорът нима можеше да е друг, освен Сорос! Засега, обаче, Центърът за ненасилствени акции действия и стратегии CANVAS на Сърджан Попович и Слободан Джинович не излиза на преден план. Това, което издава завербата е, че протестиращите, по правило, се събират пред Белградския философски факултет, който е доминиран

Всички те са познати от концертите на многобройни духови оркестри, изпълнявани по повод на разнообразни народни veselija.

За своята всеобща патриотична дейност през годините Дико Илиев получава истинско признание чак в зрелите години на своя живот. С марша „Сливенци при Драва“ в продължение на десетина години например, Радио София открива обедната си програма без, обаче, да посоч-

и „Майски цветя“. Публиката става на крака. Някакво необяснимо електричество витае из въздуха. Хората скандират името на Дико Илиев и призовават оркестъра да излезе във на площада. Тържеството се пренася на улицата. Площадът във Враца се изпълва с мъже и жени. Оркестърът свири и не се вижда края на народното хоро и veselie.

На следващия ден окръжният вестник „Отечествен зов“ излиза със заглавие на първа страница „Уникално явление в българския музикален живот“.

научава кой е авторът на прочутите български хора, тайна, известна до тогава на малцина. О.з. полк. Цветан Цеков също навлиза в дълбочината на проблемите, свързани с личността на композитора.

Статия във вестник „Антени“ публикува и поетът Калин Донков. Цветан Цеков, обаче, най-дълго от всички е обзет от темата „Дико Илиев“. Той неизменно популяризира по различни поводи личността и неговото творчество на големия маестро. В своите книги озаглавен: „Бели мъгли, Дръзки плавания, Волтова дъга, Ми-

ТАЛАНТ, НЕПОДВЛАСТЕН ЗА ВРЕМЕТО НА ЗАБРАВАТА

ва автора на тази забележителна композиция. В чест на Дико Илиев са уреджани празници на духовите оркестри, които най-често носят неговото име и това не е случайно. В Оряхово, Враца, Ботевград, Вършец и на други места неговото име е повече от парола, повече от знак за съвършенство. Извън всичко друго това е своеобразно признание от страна на музикалната гилдия и на самия народ. На една от паметните вечери в чест на Дико Илиев прозвучава следната оценка „Неговото музикално творчество е неопенимо самобитно музикално изкуство, което му отрежда достойно място между най-изтъкнатите български музиканти. Със своята искреност и простота, с широтата на народността си дух, то е част от големите върхове на българската култура“

По случай 80 годишния юбилей на знаменития композитор, на 17 март 1978 г. в залата на „Партиен дом“ гр. Враца е организирано официално тържество. На него е изнесен доклад от композитора, полковник Димитър Хинков. На Дико Илиев е връчена държавна награда орден „Бойно червено знаме“. Орденът му е връчен лично от генерал Иван Щилянков. Друг журналист от военната редакция, полковник Цветан Цеков, изготвя половин часово радио-предаване. По телевизията е излъчен документалният филм на киностудията на Българската народна армия. Неговото обобщаващо заглавие е „Музика“. В него са представени документи, снимки, спомени и мисли на Дико Илиев и се разкрива неговият сложен житейски път, път на творец - скромен и честен, но и белязан от божествената искра на невероятен талант. Отзвукът е шеметен. Твърди се, че от това предаване тогавашният партиен и държавен ръководител Тодор Живков, сам любител на народните хора и ръченици,

Във в-к „Народна армия“ са отпечатани биографични сведения, снимка и информация за тържеството от журналиста полковник Цветан Цаков. Заглавието казва почти всичко: „Всички ни е дарил с радост“. Друг журналист от военната редакция, полковник Цветан Цеков, изготвя половин часово радио-предаване. По телевизията е излъчен документалният филм на киностудията на Българската народна армия. Неговото обобщаващо заглавие е „Музика“. В него са представени документи, снимки, спомени и мисли на Дико Илиев и се разкрива неговият сложен житейски път, път на творец - скромен и честен, но и белязан от божествената искра на невероятен талант. Отзвукът е шеметен. Твърди се, че от това предаване тогавашният партиен и държавен ръководител Тодор Живков, сам любител на народните хора и ръченици,

додето е България и додето има българци. За силата и емоционално въздействие на българските военни маршове е писано на различни места. В тази връзка си позволявам да цитирам откъс от двутомника „По следите на една безсмъртна песен“, т. 1, С., 1988 г. от д-р Николай Русев. Иде реч за един случай, станал в навечерието на Балканската война по време на маневрите на 2-ва Софийска дивизия около с. Световрачене. Гост на маневрите бил военният аташе на Кралство Швеция, капитан Бенц. По това време Швеция е възнамерявала да реорганизира войската си и на капитан Бенц е била възложена задачата да проучи организацията на всички европейски армии. След редица срещи, разговори и изслушания маршове той заявява пред събраните български офицери: „Господа, обиколки съм всички европейски войски, чувал съм многократно

заплатен със средствата на Цветан Цеков и синовете му.

На името на Дико Илиев има кръстени улици - в родното му село, в Оряхово, Ботевград, а може би в други населени места. В родното му село Карлуково на 28 .10. 1988 г. е открит граничен паметник, дело на скулптура Цветко Йорданов. През 1990 г. в Ботевград също е открит паметник на знаменития музикант и композитор. Къщата му в гр. Оряхово е превърната във музей. Провеждат се научни конференции, в които се изследват важни моменти от живота и творчеството му.

Ако човек се замисли на какво се дължи всичко това, няма как да не стигне до обяснението, дадено още от Дядо Вазов в известното му стихотворение „Моите песни“: „Те жив са отклик на духа народа...“. По същата причина и хората на Дико Илиев ще бъдат безсмъртни и все ще се играят,

С ПЛАМЪКА НА НАЦИОНАЛНАТА ПАМЕТ...

От стр. 12

Така се стига до прословутото писмо, с което Телериг търси бъдещата закрила от Константин V Копроним, запазено в аналите на историческата достоверност: „Моля те, изпрати ми обещание и ме увери, че ще ме приеме и няма да пострадам, защото възнамерявам да прекарам края на живота си при теб, в мир и сигурност. Съобща ми кои приятели и предадени люде имаш тук, за да им се доверя и да ми помогнат при бягството. Искам да знам на кого мога да се опра, щом реша да присъединя България към Империята. Сведенията са ми нужни, защото има зли сили, които могат да ме отстранят от властта.“

Как е завършила клопката с канското писмо, знаем от историческите анали. В романа пък отмъщението на Телериг се аргументира с основната му цел - оцеляването и въздигането на саракта сред държавите, с които граничи и с кои-

то има политически и търговски връзки. Понякога бързата смърт на враговете му не е достатъчна и той стига до откровена гавра. В случая - с братанеца Първул, погизил доверието му срещу златици и заради дълбоко скривана неприязнь. С него Белязания ще се срещне и в приютилия ги Константинопол, за да приеме от Богочава размесено с отровно биле вино. Така провидението слага точка на две съдби, преплитани се в целия сюжетен развой. Но именно то е онзи ту ведър, ту мрачно-злокобен фон, върху който се разиграват сцени от труден исторически спектакъл. Започнал от незаконното раждане на дете с благородна кръв и възмъжаването му, до възкачането му на престола в разцвета на силите си и приключващ с бягство в двора на василевс Лъв IV... Този път - с искрена молба за покровителство. И житейският кръговрат се затваря, а обратен път към България няма. Той е отрязан по всякакъв начин от новия кан Кардам. Още от пър-

вите страници и до финала на книгата историческите сцени се редуват динамично. Разказът е наситен с тревожно очакване, нелеката орис на Телериг все по-силно обхваща вниманието на читателите. Образът му е наситен с дълбок психологизъм, достоверно аргументира едно, или друго негово решение. Така личността му е представена в различни ракурси - на благородство, гняв, жестокост, светкавична решителност, униение, апатия заради изгубеното отечество. На духовно извисена за времето си личност и заедно с това: на наранена в добротата си гордост, търсеща възмездие. По страниците Бойко Беленски е закодиран логичен риторичен въпрос: по какво се отличава благословения за велики дела водач от тълпата? Защо живеем и какво бихме искали да оставим след себе си, за да ни помнят поколенията след нас? В романа взрив се аргументира с основната му цел - оцеляването и въздигането на саракта сред държавите, с които граничи и с кои-

мечове, лукавост и въпрос на оцеляване. Затова и профильт на Телериг изглежда ту фино изваен от вещите пръсти на умел скулптор, ту грубо издялан от гранит, в който се разбиват предизвикателствата на епохата. Тогава как да разгледаме канското бягство във Византия? Оправдано ли е то и с какво именно? Това е постъпката на човек, нападнат погизло в гръб и опитващ се да се самосъхрани. Той не предава страната си и дълбоко в душата му, макар неизказана, тлее надеждата някога отново да й служи: „Скоро по-силно от всякога носталгията по родината го сграбчи и разтърси. Лицето му се стърчи, сквано от мъка. Носталгията бе хромел, който мелеше спокойствието му, но дори тук вятърът носеше познат говор, любими песни и мирис на родна земя. Сякаш самата природа възвръщаше правото му да съществува, но и да помни, да не загърбва нищо от миналото.“

Редом с Телериг съществува в коловоза на предначер-

таните си дни любимата му Невена, боили, ратници, обикновени човечи. Всеки по своему колоритен, със свое място в разказа и посланията, които той носи. Несъмнено и в тази си творба Бойко е успял да вникне в същността на описаното. Да възкреси с перото си образи от отдавна изтлели поколения и да ни направи съпричастни с тях.

Убеден съм, че с „Възмездие на Телериг“ той надгражда досега създадената от него поредица на исторически четива, като „Веда за Орфей“, „Кан Тервел - спасителят“, „Дар Калоян“, „Съзидателят кан Омуртаг“ и т.н. Затова с интерес ще очакваме и следващите му произведения, които все така силно ще ни притеглят към време оное, с което можем да се гордеем...

БЪЛГАРИЯ НАД ВСИЧКО!

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Минчо МИНЧЕВ

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:
Проф. д-ик. н. Бончо АСЕНОВ
акад. Васил ГЮЗЕЛЕВ
Габриела МИХАЙЛОВА
(редактор)

д-р инж. Марин БЕЛОВЕВ
Проф. д-ин. н. Тодор МИШЕВ
акад. Николай ХАЙТОВ

ст.н.с. Румен ВОДЕНИЧАРОВ
Проф. д-р инж. н. Тодор МИШЕВ
Фотографи Борис Марков

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА:
1000 София
ул. Пиротска №3
тел./факс: 02 846-50-01

ИЗДАВА
„Втора Зора“ ЕООД

Печат „Нюзпринт“,
София, ул. „Тинява“ 100
БАНКОВА СМЕТКА:
Уникредит Булбанк
IBAN BG43UNCR70001519963494
BIC
UNCRBG5F

Примат се оригинали по
стандарт 30 реда,
56 машинописни знака.
Ръкописи не се рецензират
и не се връщат.

Броят е приложен редакционно
на 20.01. в 14 часа.
Хонорари се изплащат в сряда
и четвъртък от 13 до 15 часа

ISSN 1310-8492

бойните им маршови песни, но искрено и откровено ви казвам, че никъде не чух нещо, което дори да напомня на вашата. От настроението, с което владяват душите с тези маршове, аз долавям онази стихийна сила, която се таи във вашите гърди. Тежко и горко на онзи противник, който ще мери силите с Вас, защото аз мога предварително да му предрека само небивал погром!“

Авторът, д-р Николай Русев допълва: „Това голямо и богато наследство не бива да се остави разхляпано и затрупано от праха на забравата. То трябва да бъде събрано и грижливо съхранено“. За тази цел в продължение на петдесет години работи този български офицер, батареен командир от 2-ри армейски артилерийски полк - Хасково, участник в двете фази на Отечествената война /1944-1945 г./, през 1952 г. Завършва

медицина. Д-р Николай Русев, в името на българската войнска доблест и чест, е събрал в два тома нотите и текстовете на 480 войнишки маршове! Томовете съдържат и още една ценност - животът на тези песни и съдбините на техните създатели. Защото, както подчертава авторът, „Единствено песните, възпяващи подвизите по време на войните, остават да живеят и да се предават от поколение на поколение, за да им припомнят за героичните и достойни за похвала прояви на бащи, деди и прадеди. Единствено те - песните остават да възпитават поколенията с примера и подвизите на пропуснатите или забравени от историята герои.“

В тези два тома са и вечно живите ноти за българската доблест, чест и войнска слава, сътворена от Дико Илиев. Стойчо Предов / 29.05.1934 г. - 22.12. 2016 г./ от родното

Книгата на Николай Стариков е с цена 14 лв. и може да се закупи от офиса на ул. „Пиротска“ 3 в София, както и да се поръча с обикновен пощенски запис на стойност 16 лв. (14 лв. + 2 лв. за пощенската пратка), на адрес София 1377, за Минчо Мънчев Минчев - до поискване

ми село Рогозен, Оряховска околия, мой втори братовчед, подобно на Дико Илиев на 13 години постъпва в музикалното училище „Чайковски“. Дарбата и меракът го карат да се научи да свири почти на всички инструменти. Като войник в гр. Оряхово Стойчо Предов се среща с големия музикант и композитор Дико Илиев. Преклонението му пред маестро е толкова голямо, че се наема да преписва нотите за оркестрантите, само и само да бъде по близо до магнетичния талант на Дико Илиев и да се учи от него. По-късно Предов служи във Враца и Свищов, където е бил най-младият офицер - музикант. По примера на Дико Илиев през 1971 г. той възстановява фанфарния оркестър в гр. Оряхово и става преподавател по пее в тамошната гимназия. По-късно, вече като пенсионер, в гр. Козлодуй е ръководител на певческата група „Китка здравец“. Наученото от Дико Илиев не се забравя. Оказва се, че то е за цял живот. Духовата музика в с. Рогозен е обучавана, по точно инспектирана в отделни години, от самия Дико Илиев, а в нейния репертоар неговите хора и маршове присъстват неизменно. Изпреварвайки с тази публикация 121 годишни-

ната от рождението на знаменития музикант, диригент и композитор, о.з. капитан Дико Илиев, ние в Нова Зора няма да забравяме да напомним на своите читатели: Невизрелим е българският дух! България ще пребъде въпреки всичко! И нека всички, които искат да я погребат, да знаят, че хората над техния гроб, вече е написано. Едно дръзко, силно, мъжко, българско и неумиращо Дунавско хоро.

И ние го играем, и ще го играем, дори когато тях няма да ги има!

Литература : 1. Енциклопедия България, БАН, 1982 г. Атанас Иванов, Дунавско хоро, София, 2003 г.

Д-р Николай Русев, По следите на една безсмъртна песен, т. 1, с. 1988 г. Цветан Цеков, Бели мъгли, Дръзки плавания, Волтова дъга, Милосърдие., С. 2018 г. Цветана Маркова, Много професии има, но от музиката не се отказва, в-к „Втора младост“ от 25.06.2007 г. Илюстрации: Снимки на композитора от Интернет: Военна снимка с медали; Цивилна снимка на фона на военни музиканти; Бюст- паметник на Дико Илиев, гр. Ботевград /?/? Къща музей „Дико Илиев“ гр. Оряхово. 06.01. 2019 г., София

КАКВАТО КУЛТУРАТА, ТАКАВА И СТОЛИЦАТА И

Откриването на Годината на европейската култура със столица Пловдив е все още активно коментирано в медиите и социалните мрежи. Аз ще се присъединя към тях с твърдението, че онова, което видях по телевизията, показва колко Пловдив е провинциален град, дълбока провинция, в който интелигенцията му (подобно интелигенцията на другите градове, а и изобщо на цялата българска творческа интелигенция) се е свила унижена и смязана, невярваща в собствените си сили и не осъзнаваща ролята, която е длъжна да играе в обществените процеси. Бях смутен от показаното, от неговата пошлост, мегаломания и провинциална комплексираност, от празните текстове, които студентите рецитираха, от наподобяванията на народно изкуството, което танцьорите и музикантите се бяха нагърбили, за да оправдаят участието си.

Панко АНЧЕВ

Често казано, досрамя ме. Аз живея във Варна, която също бе кандидат за европейска столица на културата. Но не успя да стане! Казах си онази вечер: „Добре че варненските амбиции не бяха удовлетворени, защото щеше да се види колко по-дълбока провинция и по-немощна е тя от Пловдив“.

Самото откриването бе демонстрация на състоянието на българската култура, на не-

обратимия упадък, който преживява, на слугинажа, на който е подложена. И на убогостта на българската държава, която се управлява просташки и от хора, които нито четат, нито слушат музика, нито ги интересува изкуството. Те всичко измерват с парите, които „дават за култура“. И се хвалят, че помагат на културата. По-добре щеше обаче вместо да й „помагат“, да й пречат, да я мачкат и гонят – тогава тя би изградила в себе си някакви съпротивителни сили и вероятно щеше да дава отпор на убогите си държавници.

Дезвизът на Пловдив като европейска столица на културата е „Заедно!“. Но какво означава за българската столица на културата това „заедно“? Дезвизът означавал да бъдем заедно в многообразието, да се обеди-

нат всички цветове (какви ли пък цветове и то толкова различни има в Пловдив, в България и дори в Европа, не ми е ясно. Пък не казаха дали става дума за цвят на кожата или на нещо друго) и народи. Но забележете: те не са нации, а етносите, живеещи в Пловдив. А може би и в България – това не го разбрах. На техните езици бе произнесена думата „заедно“.

Според организаторите и автори на програмата разнообразието на една култура – било национална, било градска, е в културите на различните етноси, населяващи града и държавата. Именно на етносите, а не на стиловете, проблематиката, поколенията. Т. е. националната култура е механично съчетание от етническите. Но няма етническите общности в Пловдив, а и в България като цяло, са носители на толкова силна самобитност, че са извън националната култура и само поради факта, че населяват нашата държава, стават част от националната култура. И толкова подчертано й оказват влияние и определят в някаква степен посоката и начина й на развитие? Така им се иска на неолибералите, постмодернистите и соросидите да бъде. Затова и поощряват именно това „многообразие“, което, ако все пак го има, е несъществено, незабележимо и дори фалшиво.

Аз обръщам внимание на този факт, защото на це-

СВЯТ НА ЖИВИ И МЪРТВИ

Андрей АНДРЕЕВ

Отшумява светът, изтънява като есенни ранни мъгли. Смут. Възходи. Падения. Слава. Сякаш никога не са били. От небето на мъртвите греє неразбран, ала чист хоризонт. Но защо ние - живи - живеем не по техния знак и закон? А забравата трупа и трупа над гробовете бурен и прах. И не знаем с какво да откупим своите много вини пред тях. Дали нещо природата сбърка, или Господ Бог в нещо сгреши, та и рай са създали, и пъкъл във човешките наши души? Но не чувам отникъде нищо, както всички живели преди. Светят само високи огнища между скръбни далечни звезди. Свет на живи и мъртви - измама или истина - с образ и глас... И се чува свистенето само на лъчи, устремени към нас.

ремонията в Пловдив той бе провъзгласен като основополагащ принцип, официално санкциониран от присъствието на вицепрезидента на Републиката, от председателя на Народното събрание и от министъра на култура. Очевидно се налага друго разбиране на националната култура, което може да е в духа на т. нар. „европейски ценности“, но е в крещящо противоречие с националните традиции и идеали. А и е дълбоко невярно, порочно и опасно. Държава-

та заявява, че подкрепя или поне не отрича един принцип, който разрушава националната култура, опорочава я и води към гибел. И все заради тази „толерантност“, „европейскост“ и „модерност“.

Надявам се, че ще се намерят и други хора, които да заявят своята позиция и открито се противопоставят на подобни разбирания за „заедно“, „общност“ и култура.

И дано го направят, преди да е станало късно!

С ПЛАМЪКА НА НАЦИОНАЛНАТА ПАМЕТ...

Творците, черпещи теми от историята, трябва да се съобразяват с фактологическата достоверност на събитията, които „докосват“ и интерпретират. Да вникват в същността на епохата, движена по волята на съществували герои и да я обрисуват в цялата й политическа сложност, гражданска проблематика, обществени копнежи. Самите литературни герои пък да бъдат „възродени“ в плът и кръв, както своите архетипажи. Да бъдат разбираеми и вдъхващи доверие в художествената матрица, където съществуват. Всичко това – съградено и от-

Георги Н. Николов

ново извикано за живот от позициите на съвременността с нейната обективна оценъчност и сложна естетическа нагласа...

Тези изисквания успешно са залегнали и в най-нова-

та засега книга на Бойко Беленски: „Възмездието на Телериг“, изд. „Атеа“, С., 2018 г. С нея авторът ни връща в далечния 8 век, съхранил спомена за последната издънка на рода Дуло - Телериг Белязания. И в сложната дипломатическа игра, която канът е принуден да води в условията на постоянна военна заплаха от Византия. Със скритата й агентура в саракта, а най-вече – в двореца на Плиска, сред неочаквани трудности и скрито коварство, с които трябва да се бори.

„Гърпимост и пресметливост – това е главното оръжие на владетеля“ – отбелязва кавкана Вотил Белобрадец в хода на повествованието. В противовес на еретичното, примиренческо твърдение от ня-

кои боляри, че „и страданието е поносимо, щом няма робия. Дори мъката при свободния тежи, но и възражда...“ Става видно, че Телериг определя като най-важна пресметливостта. Тя се налага още пове-

че след неуспешния поход към Берзития, запомнен с мъките и кръвта на много войници и с предателството на Първул Боговац. Пресметливост, но за какво? За опазването на завещаните му от прежни поколения и власти български земи. За добруването на населението и мирното му съществуване, доколкото това е възможно пред непредсказуемите решения на ромейския император. И за самата личност на Белязания, принуден да се справя с двуличието в собственото си обкръжение: „Изменникът съществува само за да руши създаденото и в руините да прокара своя пътека, която води до никъде! – мислеше си ювигият“.

На стр. 11

